

2. Павлинко А.І. Методика навчання учнів середньої школи розв'язуванню і складанню фізичних задач: (теоретичні основи). К.: Міжнародна фінансова агенція, 1997. -177с.
3. Староста В.І. Навчання школярів складати й розв'язувати завдання з хімії: теорія та практика: Монографія. – Ужгород: УжНУ-Гражда, 2006. – 327с.

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ В КУРСІ ЕКОЛОГІЇ

Гуріненко Н.О., Галушко С.О. (Полтава)

Проблема розвитку творчості школярів у наш час є досить актуальною. Пізнавальна діяльність учнів повинна здійснюватися від репродуктивного рівня до творчого. Такий перехід можливий завдяки високій мотивації, що забезпечує розвиток особистості кожного учня.

За українським педагогічним словником С. Гончаренка, творчість – продуктивна людська діяльність, здатна породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення. Розвиток творчого потенціалу діяльності є важливою умовою культурного прогресу суспільства й виховання людини [1]. Тому при вивченні курсу шкільної екології слід звертати увагу на формування в учнів різноманітних, глибоких і міцних системних знань, на максимальну стимуляцію самостійної діяльності учнів, на розвиток стійких творчих інтересів, цілеспрямованості творчих пошуків, наполегливості під час виконання творчих завдань.

За Е. Фромом, творчість – здатність дивуватися і пізнавати, уміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях, спрямованість на відкриття нового і здатність до глибокого усвідомлення свого досвіду.

У руслі етапів творчого процесу велике значення мають постановка проблем і побудова гіпотези. Як показали проведенні дослідження, самостійне визначення учнем проблеми підвищує якість засвоєння знань, активізує творчу мислительну діяльність, виконує функцію раціонального регулятора і прискорювача процесу вирішення. Самостійне визначення проблеми більше відповідає природі творчої діяльності, гарантує виникнення творчої активності.

З погляду на вище зазначене, варто окреслити таку форму організації творчої роботи, як учнівські проекти. Проектна діяльність учнів – це спосіб досягнення дидактичної мети шляхом детальної розробки проблеми, вона має завершити реальним результатом, який можна представити відповідно оформленим. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в практичній діяльності. На думку науковців, щоб досягнути такої мети, треба навчити учнів самостійно мислити, окреслювати і розв'язувати проблеми, інтегрувати знання з різних навчальних предметів, установлювати причинно-наслідкові зв'язки, прогнозувати наслідки реалізації різних варіантів [2]. Використання проектів передбачає творчу самостійну роботу учнів, розраховану на певний проміжок часу.

Організація творчого підходу до навчання екології є одним із складних питань. Ми розглядаємо нову, цікаву форму проведення екологічної роботи, у ракурсі розвитку розумової діяльності – метод проектів.

Застосування даної форми навчання, на нашу думку, зумовлена її ефективністю щодо розвитку пізнавальних навичок учнів, критичного продуктивного мислення, вміння самостійно конструювати власні знання, орієнтуватися в інформаційному просторі.

В останні роки метод проектів досить успішно впроваджується у вітчизняну систему освіти учнів різних вікових груп, про що свідчать, зокрема численні перемоги українських школярів на міжнародних олімпіадах екологічних проектів.

На сьогодні вміння ефективно організувати проектну діяльність учнів

- показник високого рівня професійної компетентності вчителя, оволодіння ним прогресивними технологіями навчання і виховання, недарма навчальні проекти відносять до освітніх технологій ХХІ ст. Вибір тематики навчальних проектів залежить від змісту основного курсу, спектрів пізнавальних інтересів учнів та психологічної характеристики їх вікової групи, конкретних умов соціокультурного і природного середовища, специфіки інформаційного простору.

Екологічні проекти можуть бути: творчими, рольовими, інформаційними, практичними тощо. Така різноманітність проектів дає можливість врахувати запити учнів, їх теоретичну і практичну підготовку.

У ході організації роботи по складанню екологічних проектів ще виникає багато труднощів. Вони пов'язані з тим, що така робота вимагає творчого підходу, врахування запитів шкільного колективу, та індивідуальних можливостей учнів. Разом з тим виконання екологічних проектів сприяє розвитку творчої активності, уможлиблює профорієнтаційну роботу, реалізує екологічне виховання.

В шкільній практиці поширені різноманітні методи і засоби навчання, що сприяють активізації творчої пізнавальної діяльності учнів. Заслужують на увагу ті з них, які допомагають розвиткові умінь систематизувати знання, самостійно їх набувати, використовувати на практиці. Крім екологічних проектів ми впроваджуємо різні види дидактичних засобів, в тому числі задачі, ігри, вікторини.

Пізнавальні задачі є одним з ефективних засобів, що забезпечує творчий рівень засвоєння екологічних знань, розвиток логічного мислення. Робота над проектами, ігри та вікторини на екологічну тематику стимулюють інтерес учнів до проблем навколишнього середовища і надають урокам яскравого емоційного забарвлення.

Ефективність запропонованих форм роботи по розвитку творчої пізнавальної діяльності учнів підтверджується педагогічним досвідом вчителів міста Полтави та Полтавської області.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 373с.
2. Додаткова освіта з біології у сучасній школі /за ред. В.В. Вербицького. – К.: НЕНЦ, 2003.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дем'яненко М.М. (Полтава)

Науково-дослідницька діяльність завжди повинна носити творчий характер, наповнений постійним пошуком і експериментуванням. Наукове дослідження обов'язково повинно включати елемент наукової новизни, практично підтверджуватись і апробуватись. За результатами досліджень повинні бути зроблені висновки і узагальнення на основі проведених оригінальних досліджень. Знання, отримані практично, засвоюються значно глибше, ніж при пасивному їх здобуванні, тобто використанні вже відкритих істин, наприклад, опрацюючи літературні джерела.

Опрацьовуючи наукову літературу, в якій викладені результати досліджень науковців, дослідник знаходиться у ролі здобувача знань. Звісно, що ставитись до цього можна по-різному. Найпростіше скористатись вже готовими знаннями без ретельного їх опрацювання. Таке пряме застосування матеріалів своїх попередників, без свого коментування, без висловлювання власної точки зору, не розвиває творчих здібностей дослідника; від такої роботи він не може отримати творчого задоволення.

Науково-дослідницька діяльність повинна бути затребуваною, актуаль-